

Michal Kvaššay, 18 rokov, Žilina

DIRIGENT

Človek by povedal, že sídlisko je veľmi neumelecké prostredie. Umelci sa však rodia za akýchkoľvek okolností a preto sa aj do tohto nekreatívneho prostredia pred 15 rokmi narodil jeden výnimočný umelec.

Píše sa rok 1987 a hrdina nášho príbehu leží na posteli vo svojej malej izbičke. Už na prvý pohľad by nejedem tipoval, že ide o muzikálnu domácnosť. A mal by pravdu. Cez zatvorené dvere do detskej izby sú počuť tlmené tóny huslí, hobojev, pozáun a podobných nástrojov prislúchajúcich orchestru.

Ak by sme vošli do izby, videli by sme mladého muža s krátkymi svetlohnedými vlasmi, priemerne vysokej postavy ako leží na posteli a na tvári sa mu rozlieva ľahký úsmev indikujúci vnútornú radosť. Dva reproduktory od gramofónu má nasmerované ku svojej hlave. Ak by sme chceli, tak presne v tejto polohe, o takomto čase by sme ho našli zajtra, pozajtra, aj o dva-tri týždne a dokonca aj o rok. Vážna hudba je totiž vášeň, ktorá sa vás len tak nepustí.

Ako som už spomenul, náš mladý hrdina má 15 rokov a vo všeobecnosti platilo (aj platí), že 15-roční chlapani nezvyknú počúvať umelecké výtvyry staršie ako oni sami. Jeho však nové hudobné trendy nezaujímajú natoľko, aby ich uprednostnil pred jasaním orchestra.

Pre nášho hrdinu je nesmiernym požehnaním fakt, že sa narodil do muzikantskej rodiny. Jeho praded z otcovej strany bol žiakom Mikuláša Schneidera-Trnavského, aby sa neskôr stal učiteľom klavírnej kompozície. Dedko z matkovej strany sa zase zaoberal hrou na harfe, jeho manželka chytala rada do rúk husličky. Mama nášho hrdinu sa vyučila za koncertnú klaviristku a mohla cestovať, aj keď to bolo zakázané. No a otec – jemný človek s dobrým srdcom je vychýrený kontrabasista. Niet divu, že rodičia nášho hrdinu v muzikantských aktivitách vždy podporovali.

Od začiatku sa vedelo, že v ich synovi nájdu veľký talent. V rodinných kruhoch dokonca koluje krátky príbeh, že mama klaviristka, keď bol synček ešte v bruchu, pri svojom stom koncerte pocítila kopnutie, ale vždy do rytmu a vždy na prvú dobu (samozrejme, že kopnutí nebolo veľa, ale keď prišlo, tak vždy bolo presné). Každému bolo teda dopredu jasné, že hrdina nášho príbehu sa nestane urológom ako jeho dedko z otcovej strany, ale že jeho kroky budú viesť k hudobným cieľom. A tak tento talentovaný umelec v 15 rokoch neostal nič dlžný tejto predpovedi a sám, bez akéhokoľvek násilia si volí životnú cestu dirigenta.

Náš hlavný hrdina neraz pokrúti hlavou, keď laici mudrujú, že dirigent je iba nedôležitá, rukami rozhadzujúca postavička v príbehu orchestra. Nie je to totiž tak. Dirigent je líder, je kompas. Určuje začiatok, smer, aj destináciu. Dirigent učí a inšpiruje hudobníkov, pomáha im naplniť dielo významom. Jedným mávnutím ruky sa dotkne stovky srdc. Dirigentstvo je emócia v pohybe. Toto si pri podobných narážkach jeho mozog myslí, ale ústa nevravia. Neunúva sa vysvetľovaním. Príde mu to ako strata času. Všetko si totiž vo svojom živote zariadil tak, aby mohol tráviť každú možnú chvíľu vo svojej obvyklej polohe na posteli.

Presúvame sa o 30 rokov dopredu. Kráľovský orchester Concertgebouw v Amsterdame hlási vypredané (čo by teda nebola až taká zvláštnosť, keby sa to nápadne nedotýkalo nášho príbehu). Hľadisko sa plní nádhernými ľuďmi vo formálnom oblečení. Dnes večer zaznejú menej známe diela Antona Brucknera a českého rodáka Gustava Mahlera. Hudobníci sú na svojich miestach, za hromového potlesku vchádza s fičúrkami fúziky hrdina nášho príbehu. Stúpol si na pódium pre dirigentov a otočil sa k svojim zverencom. Orchester sa ladí, znie tón A. Nastáva ticho. Výborná akustika zosilňuje vákuum. Dych sa mu zrýchľuje, palička oťažieva. Už je ako z olova. Nie a nie ju zodvihnúť. Z hľadiska je cítiť nepokoj, hudobníci zasa vzhliadajú k jediným očiam. Hrdina sa nadýchne a urobí prvé gesto. Všetci vedia, že je dobre. Všetko ide veľmi hladko až do konca. Po tomto koncerte mu celý svet klasickej hudby leží pri nohách...

Vrátíme sa do reality o 30 rokov naspäť a vidíme nášho hrdinu ležať v obvyklej polohe vo svojej posteli. Ruky má na bruchu, gramofón pri hlave a hudbu v srdci. Na tvári sa mu zračí široký úsmev. „Predstavivosť, to je nádherná vec.“ Pomyslel si.